

SODBA

Tina Vrščaj

Kako ste spoznali svojega očeta?

Umrla mi je mama. Petnajst let sem imel tedaj. Izbrskal sem očetov naslov in se odpravil k njemu.

Nazadnje sem ga videl, ko mi je bilo tri leta. Nisem se spominjal njegovega obraza. Mati je zavrgla vse njune fotografije, če jih je kaj bilo. O njem ni nikoli govorila. Šele pozneje sem razumel, zakaj ne. Takrat sem ji ta molk štel v zlo, očital sem ji, da me je prikrajšala za očeta. Zdi se mi, da ga je ona spodila od hiše (v strahu zame, mi je enkrat vendarle namignila, ker ji je bilo dovolj mojih očitkov) in sva se po njuni ločitvi preselila v drug kraj, kjer naju ni mogel doseči. Kakšno predstavo sem imel o svojem očetu? Neprijetno, a predvsem nejasno. Moral sem ga spoznati in jo izpopolniti. Tako grozen moj oče ne more biti, sem si dejal, da bi midva z mamo bežala pred njim, ali da se ne bi mogel po toliko letih soočiti z njim. Prepričan sem bil, da se bova razumela, saj sem bil že skoraj odrasel in osebno zrel; predvsem pa sem gojil močno željo, da bi se zblížala.

Pozvonil sem pri vhodnih vratih velike in lepo urejene hiše. Mačke so se ovijale okrog mojih nog, srce mi je bilo v ritmu laježa psov, ki je odmeval po kmetiji, vonj gnoja mi je udarjal v nosnice. Pričakoval sem očeta, odprla mi je stara mati.

»Josip,« se me je razveselila. Pomiril sem se, ko sem jo zagledal. Njo sem poznal, saj je naju z materjo nekajkrat na skrivaj obiskala. Hotela je občasno videti svojega vnuka in spremljati njegov razvoj, prinašala mi je darila. Objela sva se in poljubila na lica.

»Josip, stopi no naprej,« me je toplo povabila v vežo. Tu je na tleh počivalo nekaj parov blatnih škornjev. Lahko bi bili od očeta, njegove žene in njunih treh otrok, sem prešteval škornje in ugibal o njihovih lastnikih. Ko sem se sezul, so me prišli sprejeti še otroci, o katerih sem nekaj malega že izvedel iz pripovedovanj stare matere, moja polbrata in polsestra. Veseli so me bili, da so kar poskakovali. Najmanjša, Kaja, ki ji je moralo biti kakih sedem let, prijazna deklica svetlih skodranih las, me je prijala za rokav in me odvedla v notranjost hiše. Njena starejša brata, dvojčka, nekaj let mlajša od mene, sta me previdno trepljala po ramenih, se sukala okrog mene in me v jedilnici posadila za mizo.

Name se je zgrinjalo mnogo vprašanj, a nihče ni mogel čakati na moj odgovor, vsi so bili preveč razburjeni. Razvneto so govorili drug čez drugega.

»Kako si potoval, fant moj?« je vprašala stara mati.

Zelo se je postarala, odkar sem jo zadnjič videl. Kako bom ločil dvojčka? Preveč sta si podobna, mi je rojilo po glavi.

»Kaj si počel vso dolgo pot na vlaku?« je zanimalo Kajo.

Sestrica je bila ljubko bitje. A bil sem prepoln novih vtisov in nasprotujočih si čustev, da bi iz sebe spravil kak smiseln stavek. Večinoma sem molčal in kimal. Zakaj so se mojega prihoda tako radostili? Nisem se jim mogel načuditi. Z radovednostjo

sem si ogledoval pohištvo in predmete v prostoru, kjer smo bili. Star štedilnik na drva, v kotu peč, na policah kipci Kristusa na križu, pod stropom star lesteneč. Prihajal sem iz mesta, vaškega okolja nisem poznal. Z nelagodjem sem odkrival, da je vonj po domačih živalih prišel v jedilnico.

Tu, kjer sem zdaj sedel, je bil dom očeta, njegovih staršev in še prej starih staršev. Ta hiša je imela zgodovino in jaz sem bil naenkrat neločljivo povezan z njo. Če bi odšel, bi se družinska zgodovina na kmetiji zasukala drugače; a moral sem ostati pri svojih.

V sobo je prikorakal stari oče, ki sem ga takrat videl prvič. Bil je suh kot trska in se držal za križ. Približal se mi je, ob vsakem premiku zahropel, se mi čisto od blizu zagledal v obraz, v oko pravzaprav, in se široko nasmehnil. Zgrabil me je za dlan, njegova je bila raskava, žilava, pod nohti sem zagledal debelo plast črne umazanije. Bil je brez dveh prstov, stresel sem se. Mojo dlan je prijel krčevito, da me je zabolelo. Stara mati je medtem na mizo prinesla domače jedi, pražen krompir in pečenko, vloženo zelenjavo, rdečo peso, zelje, fižol in nekaj drugih reči. Ko sem jedel, so me z vseh strani hvalili. Nisem razumel, zakaj jih je moj prihod tako osrečeval. Kot da je z menoj v njihov dom prišlo novo upanje. Le dvojčka sta sumničavo premerjala vsak moj gib. Morda zato, ker sta mi bila precej podobna.

Ob našem prvem srečanju sem se od velike zadrege nenehno smehljaj. V naslednjih dneh so zadrego in smeh zamenjala povsem druga občutja.

»Kje pa je ... oče?« sem plaho vprašal, ker ga nihče ni omenjal. Do čistega sem pospravil svoj krožnik. Ljudje okrog mene, sorodniki in tujci v enem, so se ob mojem vprašanju spogledali. Molčali so.

»Saj je vedel, da pridem?« sem poizvedoval dalje, ker se mi je zdelo čudno, da me ni pričakal, ko sem svoj prihod vendar napovedal v pismu, naslovljenem prav nanj.

Nihče mi ni odgovoril. Peljali so me v sobico, ki so jo pripravili zame. V njej ni bilo nič starinskega ali vaškega, bila je povsem nova. Odložil sem torbo s svojimi stvarmi in šel ven na prosto.

Tisto popoldne je bilo čudovito, lepo smo se imeli kot pozneje nikdar več. Z Vikom in Krikom (tako je dvojčka poimenoval oče, ker sta ob rojstvu menda kričala in vpila) in s Kajo (ki je postavljala veliko vprašanj) smo tekali po njihovem posestvu. Ponosno so mi razkazovali okolico hiše, ribnik, kokošnjak, hlev in ograjene travniške in gozdne površine. Navduševal sem se nad najrazličnejšimi živalmi, domačimi in divjimi, nekaterih v življenju sploh še nikdar nisem videl. Ob prvem stiku s tem okoljem je človek moral pomisliti, kakor sem pomislil jaz, da sem se znašel v idili, in zavidal sem vsem, ki so tu preživeli vsa leta svojega življenja in je bil to njihov dom. Fasada hiše in hleva je bila pred nedavnim prebarvana na sinje modro. Kakor nebo.

»Kje je vajina mati?« sem vprašal dvojčka.

»V bolnici pazijo nanjo,« sta odgovorila in pogledala stran.

Bila sta si podobna, a Vika sem zdaj ločil od brata po tem, da je rahlo šepal. Ko sem ju pozneje večkrat natančno opazoval, sem odkril, da ju je mogoče razločevati tudi po vzorcu brazgotin na obrazu in rokah.

In oče?

Zvečer sem sedel na klopi, s pogledom spremljal srne, ki so skakljale naokrog znotraj ograjenega območja, in razmišljal, da postajajo nemirne, ker jih najbrž ves dan ni nihče nakrmil. Družina je poskrbela zame, nanje so pozabili. Tako kot oče name, sem se žalostil.

Tedaj me je od zadaj z vso silo lopnil po rami, da sem se stresel od strahu in bolečine. Pod težo njegove krepke dlani sem se skoraj sesedel.

Tako je bilo najino prvo srečanje po vseh teh letih, nič drugačno.

Obrnil sem se in mu ponudil roko. Njegov obraz je bil neprijeten. Napet, zabuhel in poln nezdrave rdečice, ki nastane od jeze, pijanosti ali telesnega napora. Iz oči so mu švigale strele, ki so hotele izraziti njegovo voljo. Zarezal se je in z roko pokazal na sode, ki so tičali pod nadstreškom poleg hleva, v katerih so na kmetiji shranjevali koruzo in druge reči.

»Prasci so lačni, kaj se obiraš!« je zarohnel name.

Povesil sem roko in se kakor lepo vzgojen sin ali, raje, pohleven pes, ki ga je nekdo brcnil v zadnjico, napotil proti sodom. »Koliko koruze pa pojejo,« sem hotel vprašati, a očeta ni bilo več. Nekaj storžev koruze sem si naložil v naročje in previdno stopal proti ogradi, za katero so bivali divji prašiči. Bil je že mrak, komaj sem videl, kod hodim. Kam so se skrili Kaja, Vik in Krik, sem se spraševal.

Pred ograjo sem obstal. Kaj zdaj? Noter si nisem upal. Prašičev ni bilo na spregled, ograjeno poslopje je bilo velikansko. En storž koruze sem spustil skozi mrežo na drugo stran in čakal, ali bo kaj prišlo ponj. Za seboj sem zaslišal očetov raskavi glas:

»Tepka! Smotka! Idiot?« Ko je živali poklical po imenih, so prišle. Ogromen merjasec, breja merjaščevka in mala prašička. Pomolil sem storž skozi žičnato ograjo.

»Ne!« je besno zarohnel oče. Ne?

»Naj prosijo, da bodo kaj dobile, prasice!«

Morale so se dvigniti na zadnje tace in se s prednjimi nasloniti na ograjo. Ustrašil sem se jih, ko so vstale v zrak, to so bile velike živali, z gobci, čakani in ostrimi kremplji.

»Tako, ja. Naj vejo, kdo je gospodar! Vrzi jim tisto koruzo, tema je.«

Prašiči so krulili, jaz sem odšel spat.

Prosim, nadaljujte s pripovedjo, a skušajte se držati bistva.

Zjutraj me je prebudil hrup. Ko sem se ovedel sebe, sobe in okoliščin, v katerih sem po novem živel, sem razpoznal glasove dvojčkov, ki sta kričala od bolečine ali strahu. Nisem vedel, kaj naj storim. S srcem v hlačah sem stopil iz sobe in šel proti zastrašujočemu hrupu. Previdno sem priprl vrata sobe bratov in pogledal v notranjost. Na postelji sta se tesno stiskala skupaj in si z rokami in blazinami pokrivala glavi. Udarci so padali. Ena, dva. Pozabil sem, s čim ju je tepel, naš oče. S svojimi šapami, s stolom? Ali ju je brcal? Pozabil sem, tako sem bil zgrožen. In preveč me je bilo sram.

Zavpil sem »Ne!« in oddirjal po stopnicah v svojo sobo, se zaprl in prisluškoval zvokom, ki so se razlegali po vsej hiši.

»Krave so že dve uri pokonci, vidva, bika, pa bi še spala!!«
Ob steno je priletel stol.

Vi ste prišli iz mesta?

Z mamo sva živela v manjšem mestu. Včasih sem v našem bloku slišal kričanje iz drugih stanovanj, ko so se ljudje prepirali, odrasli in otroci. Stene so bile tanke. Mati me je takrat mirila, češ da se vsakdo kdaj spre, a da nad menoj ne bo nikdar nihče dvigal ne roke ne glasu, naj se nič ne bojim. Nikoli me ni tepla. Tudi učitelji v šoli so z mano in drugimi ravnali lepo, saj se nas po zakonu niso smeli niti dotakniti, in otroci smo bili dobro seznanjeni s tem. Bil sem dvojno zaščiten, najprej pod okriljem matere, nato zakona. Nasploh so se v mestu ljudje večinoma držali pravil; vsakdo je vedel, kdaj pozdraviti, kaj reči v trgovini, kako voziti na cesti. Vedelo se je, kaj je vljudno in kaj ne. V tistem svetu sem se počutil varnega.

Na vasi smo imeli le pravila in zakone, ki jih je postavil oče sam, pa basta, in ta pravila so se večkrat nepredvidljivo spremenjala, ker je prišlo do zasuka v očetovem razpoloženju ali ker je

preveč pil. Kmalu sem videl, da se ga boji vsa družina, pa tudi druga živa bitja na vasi. Sosedje, živali, zveri. Domači mu niso nikdar ugovarjali niti z besedo, poslušni so bili kakor cucki. Kako me je bilo spričo njihove podložnosti sprva sram! Svojo mater je oče pogosto napadel, kot bi bila najbolj zavrženo bitje pod soncem, ne pa njegova mati, njegovo meso in kri; z njo je delal kakor s cunjjo, ona pa je s sklonjeno glavo to trpela in živela, kot da ni nič. Še vedno mu je kuhala in prala.

Kadar je stopil v hlev, so morale vse krave vstati s svojih pogretilih slamnatih ležišč. Če je katera ležala in le začudeno strmela vanj, jo je namlatil z lastnimi rokami. Ko so postrojene stale pred njim in zrle v svojega gospodarja, jih je ta ozmerjal, da so »vse od dreka«. Nekdo bi res moral počistiti tisto govno.

Živali, ki so imele svobodo gibanja, so se ga izogibale. Če mu je pod noge prišla kaka mačka, je poskrbel, da jo je s škornjem sunil v trebuh. A mačke so vedele, da mu morajo s poti. Tudi pasji cucki so se pravočasno poskrili pod klop, takoj ko se je zaslišal njegov korak. Ne vem, nad čem je bil oče tako besen, kaj ga je tako silno jezilo in čemu se je maščeval. Včasih je njegovo rohnenje splašilo jato ptic. Ptice so lahko odletele, jaz sem ostal.

Videli ste, kaj se godi. Zakaj niste odšli?

Najteže sem prenašal prve dni po prihodu, ko sem skušal popraviti vsako stvar, ki je šla v očetovi družini narobe, a sem vse le poslabševal. Moral bi oditi takoj drugi dan, imate prav, a nisem bil dovolj odločen, saj tudi nisem imel kam. Potem sem ostal veliko dlje, kot bi si želel ali kot sem načrtoval. Vzljubil sem ljudi, ki so trpeli, in jih vzel za svoje. Hotel sem jih ščititi pred surovo očetovo avtoriteto. Nisem jih mogel prepustiti njihovi usodi, ko sem jo enkrat ugledal tako od blizu in postal del nje. Bil sem soodgovoren, mar ne? Zato me je bilo tako sram

tega poniževanja. Huje mi je bilo, kadar se je spravljal nad njih. Ostal sem, da prevzamem nase vsaj kak udarec, ki bi ga drugače, kadar je pač moralo nekam pasti, prestregel drug človek ali žival. Oče je potreboval našo popolno pokornost, sicer je postal rdeč v obraz, in naslednji hip je nekam priletelo ... Ne vem, česa se je tako grozno bal.

Več mesecev sem ostal, več let. Naučil sem se delati vse, kar se počne na veliki kmetiji. V hlevu sem krmil živino, oral njive, pobiral pridelek, obrezoval drevje v sadovnjaku, popravil hišo. Delal sem skupaj z bratoma in sestro, pomagali smo si. Stara mati je večinoma gospodinjila, stari oče je bil preveč betežen in se je le potikal sem ter tja, dal kak nasvet, kaj ukazal, zahropel, in se spet pobral v posteljo. Očetove žene iz bolnišnice ni bilo nikoli domov. Svoje otroke je prepustila možu, s katerim ni mogla živeti. Zaradi tega se je nam še dodatno maščeval. Zdaj šele sem svojo pokojno mater zares spoštoval.

Mi smo trdo delali, oče nam je s trdo roko poveljeval.

Ob večerih si je v topli vodi pol ure namakal noge.

Noge! Kaj imate povedati o divjadi in puškah?

Oče je bil lovec. Po hiši so bile v vitrinah razstavljene puške, naboji, noži, tokovi, pod stropom so bile na stene pribite njegove lovske trofeje: glave srnjakov, lisic, divjih prašičev in druge divjadi, tudi ogromna lobanja medveda. Sredi trofej je na vidnem mestu visel Titov portret. Zaradi svoje lovske strasti je imel oče ograjeno veliko posest trave in gozda, znotraj ograje pa vedno par različnih živali, ki jih je ujel na prostosti, uspaval in pripeljal k nam. Pri nas so se nekaj časa pasle, nato so jih zamenjale nove. Kadarkoli smo zaslišali strel, ki je odmeval po vsej dolini, je Kaja pritekla v mojo sobo in jokala.

Oče je imel včasih na obisku kolege. Razkazoval jim je plen, vsak je imel na rami svojo puško. Ob takih priložnostih smo morali biti člani družine v hiši, to nam je večkrat strogo zabičal in besede podkrepil s klofuto. Ob enem takih neprijetnih dogodkov Kaje ni bilo nikjer. Zunaj se je oče pred svojo družbo na ves glas šopiril, kakšne so prednosti in šibkosti posameznega plena, kateri srnjak najhitreje teče, katera svinja ga najviše časti. Stekel sem k hlevu. Preiskal sem vse koticke in obkrožil hlev, previdno, da me oče ne bi videl. Bil je zatopljen v svoje pripovedovanje. Zaslišal sem hlipanje, Kajin jok. Našel sem jo pod streho v veliki posodi, kjer smo hranili pšenično moko. Potepala se je pač. Ko je zaslišala glasove lovcev, je brž skočila v moko in se pokrila s pokrovom. Pomagal sem ji ven, prestrašena je bila in vsa bela. Prijela sva se za roko in tekla proti hiši. Oče naju je zagledal. Kričal je za nama in naju zmerjal, kljub prisotnosti kolegov ni bil nič bolj prijazen ali zadržan.

»Ne smeta postavati zunaj hišnih zidov, ali vama nisem že stokrat povedal? Nič ne zaleže. Pobil vas bom, sodrgo!«

Sredi najinega bega sem zaslišal pok. Kaja se je na lepem opotekla in sesedla. »Noga,« je zajavkala. Zajokal sem, jo prijel v naročje in tekel z njo v hišo. Zakaj ne smemo biti zunaj, sem šele takrat dojel. Lahko nas kdo nehote zadene, do nesreče lahko pride; hudo je, če se ne držimo očetovih pravil.

»Da, oče, nesreča je bila. Ne, oče, ne bo se ponovilo,« smo morali ponavljati, jaz, Kaja in dvojčka. Je hotel ustreliti mene, pritepenca, ker je še vedno kuhal zamero do moje matere, ki jo je gotovo večkrat ugledal v meni? Žal mi je Kajine noge, moral bi jo pustiti v tisti moki.

Ste kdaj zaklali žival?

Dejal sem, da sem se naučil delati vse. Tudi živino sem klal. To mi je povzročalo nočne more. Sprva me je v to početje silil

oče, nato sem sprevidel, da jo živali precej bolje odnesejo, če to opravi jaz. Zakaj bi uboge pare pred koncem trpele očetove zmerljivke in fizično nasilje, brez katerega pri njem res ni šlo? Če sem sam vozil traktor, prideloval suho salamo in naše pridelke ter izdelke prodajal naprej, zakaj ne bi rok pomočil tudi v to, kar je na kmetiji neizogibno in pravzaprav povsem naravno? Bolj zdravo je že, kot kupovanje mesa sredi mesta. A verjemite, živali nisem maral ubijati. Imel sem jih rad.

Razen tega mučnega opravila, ki sem ga nekako sprejel, mi je delo na kmetiji prinašalo veliko zadovoljstva. Življenje mi je grenilo le to, da je moj oče tak bedak, da ustrahuje in muči bitja, ki jih imam rad.

Torej ne bi mogli reči, da je bil vaš oče dober človek?

Kako naj še povem drugače? Ni bil dober človek, ne. Vika in Krika se sploh ni trudil razlikovati, zanj sta bila »isti kurac«. Zaslužil si jih je eden, dobil jih je drugi ali največkrat za vsak primer kar oba. Če bi sploh lahko rekli, da si je kdo kdaj kaj zaslužil na tak način. Jaz sem bil »pritepenec in kurbin sin«, za staro mater je imel na zalogi celo goro žaljivk, eno gršo od druge, še najbolje sta jo odnesla Kaja, ki je bila le »cmera« in po strelu v nogo tudi »pohabljenka«, ter stari oče, najpogosteje »leni gnoj«. Nad svojim očetom sicer ni dvigoval pesti, trpinčil pa ga je prav tako kot vse nas.

Ste kar dovolili, da vas je tako poniževal?

Večkrat sem razmišljal, da bi se mu vsi skupaj lahko uprli. Pokazati bi mu bilo treba, da nad nami ne more več gospodariti na tako nečloveški način. Ampak vsi skupaj z vso naravo, prašiči, kravami in kokošmi vred nismo mogli nič, bili smo nemočni,

verjemite. Znali smo se objemati, kadar nam je bilo hudo, recimo, in si izmenjati kako hrabrilno besedo, nismo pa zmogli naklestiti človeka, ne našega očeta. Sram me je bilo, še zdaj me je, da nisem bil dovolj močan, da bi se spopadel z njim kot mož z možem, in da nisem zaščitil svojih domačih. Bal sem se ga. Strl me je. Nekoč mi je izbil dva zoba.

Ga niste nikoli prijavili policiji?

Zakoni zanj niso veljali. Bil je rezervni policist. Njegovi policijski kolegi so prihajali k njemu na lov. Mislim, da so se ga tudi oni bali.

Kako je prišlo do incidenta?

Neke sobote si je mel roke in čistil puško na jedilni mizi.

»Greš danes z mano, kaj, ali se boš posral od strahu?« me je vprašal in me z dlanjo oplazil po glavi. Hotel sem odkimati, a me je že prekinil:

»Saj ta žival ni drugega kot kokoš ali prašič.«

Potreboval je pričo: junaštvo, ki si ga je pripravil za ta dan, ni moglo kar neopaženo mimo. Upiralo se mi je, da bi šel z njim, a se temu v nobenem primeru nisem mogel izogniti, on se je že odločil. Kadar sem ob njem jokal ali moledoval, je s toliko večjim užitkom košuti »odpihnil možgane« in se naslajal nad tem, da sem to gledal. Zato me je jemal s seboj. Žarel je od ponosa nad mogočno živaljo, ki jo je tistega dne nameraval odstreliti.

To je bila najlepša, največičastnejša žival, kar sem jih v življenju videl. Velik, postaven jelen, dvakrat višji od človeka in trikrat toliko dolg, z elegantno razpredenim rogovjem. Dostojanstveno je hodil okrog, plemenita žival. Dve leti je bil pri nas in razen očeta smo se vsi zelo navezali nanj, čeprav smo vedeli,

kaj ga čaka. Večkrat me je zamikalo, da bi ga na skrivaj osvobodil. To mi je preprečevala le zavest, da se bo besni oče potem znašal nad nami, pa tudi sicer bi si v kratkem pridobil novo divjad.

Z očetom sva stopila skozi vrata in jih zaprla za seboj. Zdaj je tudi naju obdajala žičnata ograja in nad njo električni pastir, ki je bil tam zaradi živali; te so se s skoki večkrat skušale rešiti iz ujetništva. Nekaj divjih prašičev je žvečilo hrano par deset metrov stran. Jelen se je prikazal med drevesi in naju opazoval. Zvedavo se je začel pomikati proti nama. Trgalo se mi je srce ob misli na usodo, ki ji stopa naproti. Mrzlično sem iskal način, kako bi očetu preprečil ta odstrel ali ga vsaj odložil. Vedel sem, da bi ga s prošnjami le podžgal. Jelen se nama je približeval. Oče je vanj meril s puško in se krohotal:

»Ničesar ne sluti, ničesar.« Imel ga je na muhi.

Potem je orožje povesil in dejal, naj ga splašim, kajti take živali ni častno ubiti v mirovanju, ta žival si zasluži več; teči mora, divjati sem in tja, užitek jo bo ubiti, ko bo poskakovala in se oddaljevala – to je tudi vsa radost živih tarč.

»Zdaj je preblizu, plen za babe,« je z mano kot da zavezniško kramljajal.

Jelena nisem splašil, zato je hotel ustreliti v zrak. Tedaj sem mu izpulil puško, česar ni pričakoval. Moral sem pobegniti, kajti če bi orožje pridobil nazaj, bi ustrelil najprej jelena, potem mene, in stvar bi bila opravljena. Če bi bežal k vratom, bi me med odpiranjem dobil, zato sem tekel v nasprotno smer po pobočju navzgor. S puško si nisem mogel pomagati, predobro je vedel, da ga ne bi ustrelil. Tekel sem po hribovitem terenu gor in dol in oče mi je grozeče hitro sledil, a tudi jelen je zdaj tekkel za nama.

Ko sem se obrnil, sem videl, da jelen divja proti očetu s sklonjeno glavo in rogovi naprej. Videl sem, kako ga je nasadil

na svoje rogovje in ga vrgel po tleh. Oče se je hitro pobral, rjovel in besnel, a žival ga je znova nabodla na rogove in ga pritisnila ob ograjo, da se ni mogel premakniti.

»Ubij ga,« je rjovel oče in obračal oči vame.

»Ustrelili! Ustrelili! Ustrelili!«

Divji prašiči, mali in veliki, so naredili obroč okrog prizorišča dogajanja. Vstajali so na zadnjih tacah in na vse grlo kurlili. Oče se je skušal izviti iz rogovja. Kričal je: »Prekleta žival, prekleta žival!« Na zunanji strani ograje so stali Kaja, dvojčka in stara starša, priklicali so jih očetovi kriki. Oprijemali so se žice in zaprepadeno opazovali, kaj se dogaja.

Čakal sem, veste, da mi kdo od njih ukaže, naj jelena ustrelim. Čakal sem, poslušal, ali bo kdo rekel, naj namerim in sprožim. Videli so, da imam puško, rekli niso nič.

Jelen je očeta še nekajkrat nabodel z ostrim rogovjem, nato pa mlahavo telo odvrigel na tla. Oče se ni več zganil.

Tako, tako, niste ustrelili. In kaj je bilo z jelenom?

Spustili smo ga na prostost.